

1. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
2. האגודה לזכויות האזרח בישראל
3. קאנון (LAW) – העמותה הפלסטינית להגנה על זכויות אדם והסביבה
4. רופאים לזכויות אדם
5. בצלם – מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים
6. הועד הציבורי נגד עינויים בישראל
7. המוקד להגנת הפרט

באמצעות עו"ד מרואן דלאל ו/או חסן ג'בארין
ו/או ארנה כהן ו/או סוהאד בשארה ו/או מוראד
אל-סאנע ו/או גדיר ניקולא ו/או עביר בכר ו/או
עאדל בדיר מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות
המיעוט הערבי בישראל ת.ד. 510 שפרעם 20200
טלפון: 9501610 - 04, פקס: 9503140 - 04

העותרים

נגד

1. אלוף פיקוד המרכז בצה"ל
2. ראש המטה הכללי בצה"ל
3. שר הביטחון
4. אריאל שרון, ראש ממשלת ישראל
כולם על ידי פרקליטות המדינה,
מרחוב סלאח אל-דין 29
ירושלים

המשיביםבקשה לפי פקודת בזיון בית משפט

בית המשפט הנכבד מתבקש לכוף את המשיבים ו/או מי מטעמם לציית לצו שיצא מלפניו והאוסר עליהם לעשות שימוש בבני אדם כ"מגן אנושי" ו/או כבני ערובה במהלך פעילותם הצבאית, וזאת בהתאם לסמכותו על פי סעיף 6 לפקודת בזיון בית משפט, לרבות על ידי הטלת קנס, וזאת מההנימוקים שלהלן:

מבוא

1. ביום 14.8.2002 נהרג המנוח נידאל אבו מוחסן בעת שהמשיבים ו/או מי מטעמם עשו בו שימוש כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה. ביום 18.8.2002 הגישו העותרים בקשה לבית המשפט הנכבד ליתן צו ביניים כנגד העותרים. באותו יום ניתן הצו המבוקש וזו לשונו:

"על יסוד עתירה זו שהובאה לפני בית משפט זה, מצווה בית המשפט כי ייצא מלפניו צו ביניים ארעי המכוון אל המשיבים והמורה להם להימנע מלעשות שימוש במי מהאוכלוסיה האזרחית הפלשתינית כ"מגנים אנושיים" או כ"בני ערובה", לרבות השימוש בהם לצורך כל פעילות

צבאית כגון "נוהל שכן", באופן מוחלט ובלתי תלוי בשיקול דעתו של גורם צבאי כלשהו.

2. ביום 21.1.2003 קבע בית המשפט הנכבד כי תוכנו של צו הביניים המופנה כלפי המשיבים יהיה כדלקמן:
"המשיבים ימנעו מלהשתמש בבני אדם כמגן אנושי ו/או כבני ערובה במהלך פעילותם הצבאית בגדה המערבית."
3. המשיבים ו/או מי מטעמם הפרו את הצווים הנ"ל של בית המשפט הנכבד בשיטתיות מצערת. עוד ביום 20.11.2002 הגישו העותרים בקשה לחייב את המשיבים בקנס לפי פקודת ביזיון בית משפט כדי להבטיח את מימוש צו בית המשפט הנכבד מיום 18.8.2002 לאור הפרתו הנמשכת. בית המשפט הנכבד טרם נתן החלטה בבקשה מנובמבר 2002.
4. המשיבים ו/או מי מטעמם הפרו בעקביות גם את צו בית המשפט הנכבד מיום 21.1.2003. הם המשיכו לעשות שימוש באזרחים פלסטינים כ"מגנים אנושיים" ו/או כבני ערובה. שימוש זה נעשה במהלך פעילות צבאית של המשיבים ו/או מי מטעמם כדי להשיג מטרה צבאית, כגון ביצוע מעצר. אין כל ספק כי השימוש האמור נוגד את צו בית המשפט הנכבד, ואת המשפט הבינלאומי והישראלי.
5. העותרים הגישו לבית המשפט הנכבד עדויות רבות בדבר המשך שימוש המשיבים באזרחים פלסטינים כ"מגנים אנושיים" ו/או כבני ערובה. בהמשך בקשה זו נפנה לכל העדויות האלה.

המשך השימוש באזרחים כ"מגנים אנושיים" ו/או כבני ערובה

6. העותרים יפרטו להלן עדויות נוספות בדבר שימוש המשיבים ו/או מי מטעמם באזרחים פלסטינים כ"מגנים אנושיים" ו/או כבני ערובה. מקרים אלה אירעו בחודשים ינואר, אפריל, מאי, יוני, ויולי השנה 2004. עדויות אלה נגבו על ידי העותר 5, ארגון בצלם.

מר מוחמד פרארג'ה

7. מר מוחמד פרארג'ה נולד בשנת 1967. הוא עוסק למחייתו כנהג מונית. מר פרארג'ה נשוי ואב לארבעה. הוא ומשפחתו מתגוררים במחנה הפליטים עאידה שבאזור בית לחם.
8. ביום 30.1.2004, בסביבות השעה 2:00 לפנות בוקר, מר פרארג'ה אולץ על ידי כוח צבאי מטעם המשיבים, לרבות באמצעות כיוון רובה לגבו, ללכת לפני הכוח הצבאי לעבר מבנה שכן, ולבקש מבני הבית השכן, תחת איומי הנשק של הכוח הצבאי, לצאת החוצה. מר פרארג'ה תיאר את השימוש בו כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה בציינו כי:
"ביום שישי, 30.1.04, בסביבות השעה 02:00, התעוררתי משנתי למשמע דפיקות על דלת ביתי. ניגשתי לפתוח את הדלת וראיתי בערך 15 חיילים עומדים על המדרגות החיצוניות של הבית. המדרגות האלה מחברות בין הקומה הראשונה לבין השנייה. חלק מהחיילים נכנסו לבית, בעוד

שהאחרים נשארו בחוץ. כשהחיילים נכנסו פנימה, אישתי, אמל, יצאה מחדר השינה ועמדה לידי. החיילים צעקו עליה וקיללו אותה. לא ידענו מה הם רוצים. אחד החיילים דרש את תעודת הזהות שלי, וחזרתי לחדר השינה כדי להביא אותה. חזרתי ומסרתי אותה לחייל. חייל אחר דרש מאשתי שתלך להעיר את הילדים. החייל הצטרף אליה לחדר השינה של הילדים, בעוד שהחיילים הורו לי ללכת לפניהם אל תוך שאר חדרי הבית. נכנסתי עם החיילים לחדר השינה שלי והם החלו לערוך בו חיפוש.

החיילים הפכו את כל תכולת החדר ואת המזרונים של המיטה. הם הורו לי לפתוח את דלתות הארונות ואת המגירות. אחר כך, הם הורו לי לצאת לכיוון המטבח, וגם שם הפכו את כל תכולת המטבח. הם עשו אותו הדבר בשאר החדרים. לאחר סיום החיפוש, החיילים הורו לי, לאישתי ולילדים לצאת מהבית. יצאנו אני, אשתי והילדים וירדנו במדרגות לכיוון בית אמי, כשהחיילים מצמידים את נשקם לגב שלנו. כשירדנו במדרגות והגענו לדלת בית אמי, החיילים דפקו על דלת הבית. שני חיילים קשרו את ידי באזיקים מברזל והורו לאשתי ולילדים להיכנס לבית אמי.

החיילים הורו לי ללכת לפניהם לכיוון בית השכן, מוניר ג'עארה. הלכנו וכשהגענו לדלת החיצונית של הבית, החיילים עצרו במרחק של כעשרים מטרים מבית השכן, כשהם מכוונים את כלי נשקם לעברי ולעבר הבית. החיילים הורו לי לדרוש מדיירי הבית לצאת לרחוב. ניגשתי מיד לבית וביקשתי מהדיירים לצאת וחזרתי לחיילים. בעל הבית, מוניר ג'עארה יצא החוצה עם תעודת הזהות שלו. החיילים הורו לו להתקרב ולחשוף את פלג גופו העליון. מוניר התקרב לחיילים, שלקחו ממנו את התעודה. הם צעקו עליו וקיללו אותו. אחר כך, הם הורו לו ולי ללכת לפניהם אל תוך בית השכן."

רצ"ב עדותו של מר מוחמד פרארג'ה כנספח לבקשה שסימנו ע/57.

הילד מוחמד בדואן

9. מוחמד בדואן נולד בשנת 1991. הוא מתגורר בכפר בידו שבאזור ירושלים. ביום 15.4.2004 המשיבים ו/ו מי מטעמם קשרו את מוחמד לשמשה הקדמית של ג'יפ בעת שנזרקו אבנים גם לעבר ג'יפ זה. למעשה, המשיבים ו/או מי מטעמם עשו שימוש במוחמד כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה. תמונתו של מוחמד כשהוא לחלון הקדמי של ג'יפ כוחות ביטחון, ככל הנראה משמר הגבול, מהווה חלק בלתי נפרד בתצהיר מר אריק אשרמן מארגון רבנים לזכויות אדם (ע/50). בנוסף להפיכתו ל"מגן אנושי", המשיבים ו/או מי מטעמם התעללו במוחמד על ידי גרירתו למרחק רב על אדמה ואבנים, והכאתו מתוך מטרה ברורה והיא לגרום לו סבל רב ביותר. מוחמד העיד בפני העותר 5 כי:

"ביום חמישי, 15.4.04, הלכתי בדרך נווה שמואל כדי לצפות בהפגנה שהתנהלה באזור הגדר. הגעתי למרחק של כ-200 מ' מן ההפגנה. ראיתי שהבחורים מההפגנה בורחים וחשבת שהסיבה לכך היא שהצבא מתקדם לכיוונם. לכן החלטתי גם אני להתרחק מן המקום. לפתע הופיע מולי טרקטורון ובו שני שוטרים לבושים מדי חאקי שאני מכיר אותם כמדים של היס"מ. הטרקטורון התקדם לעברי ואני ברחתי. מן הטרקטורון הושלך לעברי רימון הלם שנחת במרחק של כשלושה מטר ממני. המשכתי לרוץ והגעתי לגדר תיל. ניסיתי לטפס עליה אבל החולצה שלי נתפסה בתיל. על הטרקטורון היו שני שוטרים שירדו, תפסו אותי וגררו אותי על האדמה והאבנים עד לטרקטורון, מרחק של כ-20 מטר.

שני השוטרים התיישבו בטרקטורון והושיבו אותי ביניהם, כאשר אחד מהם נוהג והשני יושב מאחורי. זה שישב מאחורי תפס אותי בצווארי והחל לחנוק אותי. אני ניסיתי להכות אותו בידיים שלי כדי שיעזוב אותי כי הרגשתי שאני נחנק, אך הוא לא עזב את הצוואר שלי עד שהגענו למקום בו חנו הג'יפים. הוא גם היכה אותי בידי על ראשי. הנסיעה הזאת נמשכה כ-10 דקות.

כשהגענו לג'יפים באו ארבעה שוטרי מג"ב שהתחילו להרביץ לי. הם נתנו לי סטירות, הכו אותי באגרופים ובעטו בי בכל חלקי גופי. את אלה שהכו אותי אוכל לזהות אם אראה אותם שוב. אחד מהם היה בעל מבנה גוף מלא, גובהו כ-190 ס"מ, וצבע עורו בהיר. השוטר הזה הרים אותי, זרק אותי על קדמת הג'יפ, סטר לי וקילל אותי. אחרי המכות השוטר הזה קשר אותי לג'יפ כך שישבתי על מכסה המנוע וזרועותי פרושות לרוחב השמשה הקדמית. את ידי השמאלית הוא קשר באמצעות החגורה שלי ואת ידי הימנית באמצעות אזיקי פלסטיק. בכל הזמן שהייתי קשור השוטרים עברו לידי ונתנו לי סטירות ואגרופים. לפעמים בכיתי מהמכות האלה שכאבו מאוד. אני זוכר אגרוף אחד שחטפתי באף שמאוד כאב ואני בכיתי. הם גם אסרו עלי לשים רגל אחת על השניה, וכל פעם שעשיתי זאת, הם הזיזו אותה. הג'יפים עמדו למטה והצעירים היו על ההר וזרקו עליהם אבנים. אבנים פגעו בג'יפ ואני מאוד פחדתי. השוטרים ירו גז ובגלל הרוח הגז חזר לעבר השוטרים, למקום בו הייתי גם אני. ביקשתי מהשוטרים שיכניסו אותי לתוך הג'יפ בגלל הגז, והם קיללו אותי וסירבו. בשלב מסוים אחת מהידיים שלי נשמה מעל השמשה ואז אחד השוטרים נתן לי מכה עליה בקת הרובה שלו. אני צעקתי מרוב כאב אך הם לא התייחסו אלי.

רצ"ב עדותו של מוחמד בדואן כנספח לבקשה שסימנו ע/58.

מר מנסור דבאבסה

10. מר מנסור דבאבסה הוא בן 22, המתגורר באל-באזאן. מר דבאבסה עובד כנהג המוביל נוסעים בדרך שבין שכס לואדי אל-חמאם. ביום 19.5.2004 מר דבאבסה שימש את המשיבים ו/או מי מטעמם כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה במהלך פעילות צבאית שלהם. המשיבים ו/או מי מטעמם אילצו את מר דבאבסה וחברו מר חג'יר לשכב לפני חיילים שירו אש חיה לעבר בניין בשכס. במהלך אילוץ של מר דבאבסה לשמש כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה הוא גם נפצע בידו ובחזהו. בעדותו של מר דבאבסה הוא מציין, בין השאר, כי:

"ביום רביעי, 19.5.04, נסעתי עם ידיד שלי, עזאם חג'יר, מאל-באזאן לשכס. הוא עזר לי להעמיס שלוש עזים על הרכב. יצאנו שנינו מאל-באזאן לשכס בסביבות השעה 05:00 ונסענו בכביש ואדי אל-חמאם המוביל לשכס מכיוון אל-מסאכן, צפונית מזרחית לעיר. זאת דרך הררית מפותלת. במהלך הדרך לא נתקלנו במחסומים, ובסביבות השעה 05:30, הגענו לפאתי העיר שכס. כשנכנסנו אל מחנה עסכר, הנמצא בכניסה הצפון מזרחית של העיר, ראיתי אורות של ג'יפים צבאיים ברחוב אל-מיי שנמצא בתחילת מחנה עסכר ליד אלמסאכן א-שעבייה. זיהיתי שאלה ג'יפים צבאיים שכן הציקלקה שלהם דלקה והאירה אותם.

ניסיתי להתרחק מן המקום ולכן נכנסתי לרחוב צדדי. בסוף הרחוב הזה עמד ג'יפ צבאי. עצרתי ליד אחד הבתים ועזאם ירד מהג'יפ כדי לבדוק אם ניתן לעקוף את הג'יפים בדרך אחרת כדי לצאת מהמקום. המתנתי כחמש דקות, אך עזאם לא חזר. לכן, החלטתי לצאת ולבדוק מה קרה לו ומדוע הוא מתעכב. הלכתי בערך 15 מטרים ואז נתקלתי בחמישה

חיילים. עזאם ישב לפנייהם. אחד החיילים קרא לי בקול נמוך: "פסס, פסס" וסימן לי ביד שאבוא לעברם. הוא גם סימן לי ביד שלא אדבר. התקרבותי אליהם ואחד החיילים הורה לי להרים את בגדי ולאחר מכן לשבת על האדמה.

החיילים התמקמו מאחורי עץ בצד הדרך, כשניים עד ארבעה מטרים מאתנו, ודרשו שנשכב על האדמה. הם החלו לירות לעבר בניין בן ארבע או חמש קומות במרחק של כ- 30 או 50 מטרים מן המקום בו שכבנו. אנחנו היינו בין החיילים לבין הבניין. הירי לעבר הבניין נמשך בין 10-15 דקות ולאחר מכן החלו החיילים לירות לעבר הבניין רימונים מתוך כלי נשק מיוחד תוך שהם מתקרבים אלינו, יורים, ואז נסוגים לאחור. הם ירו כך ארבעה או חמישה רימונים שאחד מהם חדר דרך חלון בבניין. לא היה ירי נגדי מכיוון הבניין או מכל כיוון אחר.

אחר כך, טנק ושני גיפיים הגיעו למקום והתמקמו מאחורי החיילים. שמעתי קול ירי מנשק כבד והסקתי שהוא נורה ממקלע הטנק. החיילים שעצרו אותנו התרחקו מן המקום מיד ונכנסו לאחד הבתים הסמוכים. אנחנו נותרנו שכובים על הקרקע. אחרי פחות מחמש דקות, שבמהלכן הירי נמשך, הטנק ירה פגז לעבר הבניין. שמעתי פיצוץ אדיר ואבק עלה בשמי המקום. הרגשתי כאב חזק בזרועי השמאלית. התחלתי לצעוק ושמתי לב שזרועי מורמת למעלה. הבנתי שנפצתי בזרוע. התקרבותי לעזאם שהושיט לי את ידו. לאחר שנגע בי בחזה הבחנו כי דם מכסה את ידו והבנתי שנפצתי בחזה."

רצ"ב עדותו של מר מנסור דבאבסה כנספח לבקשה שסימנו ע/ 59.

מר מאהר חושייה

11. מר מאהר חושייה מתגורר באל-יאמון. הוא נשוי ואב לשלושה. גילו כבן 31. הוא עובד כטכנאי. ביום 27.6.2004 מר חושייה אולץ על ידי המשיבים ו/או מי מטעמם לשמש כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה. הוא אולץ ללכת בפני כוח צבאי, לערוך חיפושים בבתים ובמקומות נוספים כאשר כלבים הולכים בצידו ומבצעים את אותה מטלה שהוטלה עליו ללא אפשרות בחירה על ידי המשיבים ו/או מי מטעמם. מר חושייה ציין בעדותו, בין השאר, כי:

"בליל יום ראשון, 27.6.04, בסביבות השעה 02.30, התעוררתי משנתי למשמע ירי אינטנסיבי ליד ביתנו. ניסיתי לברר מה קורה מחוץ לבית, וראיתי מהחלון שני גיפיים צבאיים נוסעים באיטיות מול הבית... חיכיתי כחצי שעה, אך אף אחד לא הגיע לביתנו ואז נרדמתי וישנתי עד הבוקר. התעוררתי בבוקר, בין 06.30 ל- 07.00, וראיתי מן החלון שהחיילים עדיין היו בבית אחי אחמד. הם השתמשו בבית אחמד כבנקודת תצפית. בסביבות השעה 9:30, שמעתי דפיקות על דלת הבית, ומיד הלכתי לפתוח כי הערכתתי שאלה דפיקות החיילים. אולם, אבי הקדים אותי ופתח את הדלת. בפתח עמדו 15-20 חיילים. מסרתי, ביזמתי, את תעודת הזהות שלי לאחד החיילים. החייל הבחין בכרטיס העבודה שלי שמונפק מטעם משרד הבריאות, ושאל אותי אם אני רופא. אמרתי לו שכן. אחד החיילים, נראה לי שהוא המפקד האחראי כי הוא שדיבר עם השאר ונתן להם הוראות, דיבר אתי ודרש ממני להוציא את כל דיירים מהבית כי רוצים לערוך חיפוש בתוכו. הוצאתי את כולם והמפקד שאל אותי כל הזמן אם ישנם אחרים בתוך הבית או לא. לאחר שהדגשתי בפניו שאין אף אחד באיש, הוא הכניס שני כלבים לתוך הבית.

כעבור כשתי דקות, הכלבים חזרו והמפקד הורה לי להיכנס לבית לפני החיילים. נכנסתי ואחריי היו החיילים. הם ערכו חיפוש בבית ותוך כדי

החיפוש הפכו את תכולתו. החיפוש ארך כחצי שעה. אחר כך, המפקד הורה לי ללוות אותם לשאר בתי השכנים. ביקשתי ממנו שייתן לבני המשפחה שלי להיכנס לבית בחזרה, והוא הסכים. ראוי לציין כי חלק מהחיילים נשארו בבית. הם כלאו את בני המשפחה שלי, 16 במספר, בתוך חדר אחד ובדלתו עמד חייל ששמר עליהם כל הזמן. אחר כך, החיילים הורו לי ללכת לפנייהם והכלבים הלכו לידי. אני פחדתי והייתי מוטרד כי מצד אחד פחדתי שמישהו יירה לעבר החיילים בזמן שאני הולך לפנייהם. מצד שני פחדתי מהכלבים שהלכו לידי. הלכתי לפני החיילים במרחק של שניים או שלושה מטרים מהם. אמרתי להם שאני מפחד מן הכלבים ומכך שיירו עלי והם ענו לי: "תסתום את הפה ותהיה בשקט". הם ערכו חיפוש במספר מערות שנמצאות באזור. ראיתי קבוצת חיילים אחרת מטמינה חומרי נפץ בתוך המערות ומפוצצת אותן.

לאחר עריכת חיפושים במערות ובאדמות שמסביב, המפקד הורה לי להיכנס לפנייהם למספר בתים הסמוכים לביתי ואשר בבעלותם של ת'איר חושיה, מוחמד חושיה ומזיד עבדאללה חושייה. הם קרובי משפחה שלי, מדרגה שניה. החיילים דרשו ממני להוציא את דיירי הבית ואז הורו לי להיכנס לבתים לפנייהם ולפתוח להם את דלתות החדרים. בכל פעם שפתחתי להם דלת הם היו נכנסים ועורכים חיפושים. ניסיתי לסרב ואמרתי להם: "קחו את בעלי הבתים עצמם", אך החיילים צעקו עליי. לכן, שתקתי עד שהחיילים סיימו לערוך חיפושים בשלושת הבתים."

רצ"ב עדותו של מר מאהר חושייה כנספח לבקשה שסימנו ע/ 60.

מר עומר ג'אבר

12. מר ג'אבר הינו תושב שכס, בן 19, העובד כפקיד במשרדי הרשות הפלשתינית. בלילה של יום שלישי 6.7.2004, מר גאבר אולץ על ידי המשיבים ו/או מי מטעמם להוביל גופות של הרוגים, במהלך פעילות צבאית של המשיבים, תוך סכנה ממשית להיות מטרה לירי. המשיבים ו/או מי מטעמם השתמשו במר ג'אבר ואנשים נוספים כ"מגן אנושי", כמתואר בעדותו של מר ג'אבר:

"בסביבות השעה 30: 5, חייל הוביל אותי ואת בני השכנים שלי, עבד א-רחמאן ואחיו בראא, אל מחוץ לבית. החייל דיבר אתנו בערבית טובה מאד ואמר: "אנחנו רוצים שתבצעו משימה" ושאל: "אתם תבצעו אותה?". אמרתי שאם נוכל אז נבצע אותה. החייל אמר: "אתם צריכים לחפש אחר פצועים והרוגים וכל אחד שתמצאו תביאו אותנו לפה". עבד א-רחמאן אמר: "אני מפחד ללכת. לא אלך בלי שיבוא אתנו חייל". החייל ענה: "אתם תלכו או שאקרא לחייל שידבר אתכם בעברית ויירה בכם". חייל נוסף הגיע והחייל שדיבר ערבית קרא לו. החייל השני הגיע בריצה, ודחף בפראות את עבד אל-רחמן. נראה היה שהוא מתכוון להכות אותנו. עבד א-רחמאן דיבר עם החייל באנגלית, אך אני לא יודע מה אמר לו.

אחר כך, ניגשנו שלושתנו לבניין ג'אבר. עלינו לקומות העליונות כי קודם לכן שמענו קולה של אישתו של ד"ר ח'אלד בוכה וצורחת: "הרגו את בני ואת בעלי". כשהגענו לדירה של ד"ר ח'אלד, מצאנו אותו מוטל על הרצפה בתוך חדר השינה שלו בין החלון למיטה שלו. ראיתי חור בסנטר למטה ודם ניגר ממנו. הרמנו את גופתו של ד"ר ח'אלד והורדנו אותה למטה בכניסה לגינה של הבניין, ליד גופתו של מוחמד, שאותה פינו קודם לכן בראא יחד עם אבא שלי.

לאחר מכן החיילים הורו לנו לרדת לגינה שליד הקומה התחתונה של הבניין. אני פחדתי נורא כי מצד אחד אם הלוחמים יבחינו בנו, הם יירו

בנו ואם אם החיילים יבחינו בנו, גם הם יירו בנו. גם חששנו שנתקל במוקש שעלול להתפוצץ. מהפחד שאחז בנו צעקנו ושאלנו אם ישנו משהו במקום ושבאנו לעזור בלבד. אמרנו גם שאנחנו פלסטינים ואין לנו כל קשר ושבאנו לעזור בלבד. בגינה ראינו גופה מוטלת על האדמה עם הפנים לכיוון האדמה. זו היתה גופתו של בחור שלבש מכנסיים שחורים וחולצה שחורה. אני ובראא הפכנו אותו על גבו וראינו סימני ירי ביד ובמותן מאחור, בחזה ובבטן. נראה לי שהיה לו סימני רסיסים באפו. ההרוג היה בעל גוון עור בהיר, שיער בהיר ועם זקן. לצדו היה אקדח ועוד כלי, נראה לי שזה מטול אר.פי.גי, ושלוש מחסניות ריקות.

החייל שהתמקם בבניין אל-שריף צעק עלינו שנזדרז. לא ידענו איך להרים את הגופה, לכן לקחנו שמלה שהייתה תלויה על חבל הכביסה ומעליה הנחנו את הגופה והתכוננו להרים אותה שלושתנו. אולם, החייל קרא לעבד א-רחמאן ודרש ממנו להישאר במקומו והורה לי ולבראא להרים את הגופה ולהעביר אותה למקום שבו רוכזו שתי הגופות האחרות. בזמן שהרמנו את הגופה ונשאנו אותה, שמענו בערך שלוש יריות. היינו אז במרחק של בערך 10-15 מטרים מן המקום בו מצאנו את הגופה. ברגע זה עבד א-רחמאן הגיע אלינו בריצה ונראה מפוחד ואמר לנו: "תברחו, תברחו. הם ירו בו, ירו בו". עבד א-רחמאן עזר לנו להרים את גופת ההרוג עד שהגענו למקום שבו הנחנו את הגופות קודמות.

ראינו את אותו חייל שדרש מאתנו בהתחלה ללכת לחפש פצועים והרוגים ואמרנו לו שחיפשנו בכל פינה בגינה ומצאנו רק את ההרוג הזה. החייל אמר לנו שיש הרוג והוסיף: "תדרו מפה. שם תמצאו את ההרוג ליד הבית האחרון מכיוון הגינה בפניה". החייל התכוון לדרך שבין ביתנו לבין ביתו של אלקסס. עבד א-רחמאן ובראא אמרו לחייל שהתעייפו ושהם לא יכולים ללכת. ואז, החייל אמר לי: "לך אתה", וענית שאני לא יכול להרים את הגופה לבדי. החיילים הביאו שני בחורים נוספים מבית אלקסס: ראמי בן 26 ועמיד חמאד בן 23, שגם הם תושבי הבניין. ירדתי עם השניים לגינה וראינו, במרחק של כארבעה מטרים מהכניסה לבית משפחת חמאד, בחור מוטל על האדמה. נראה שהוא נפצע בראש כי ראיתי חלקים מעצמות ראשו ומהמוח על האדמה. המראה היה זוועתי. אני ועמיד בכינו ולא האמנו למה שאנו רואים."

רצ"ב עדותו של מר עומר ג'אבר כנספח לבקשה שסימנו ע/ 61.

כך גם עולה מעדותו של מר ראמי ג'אבר:

"כשיצאנו, נדהמתי מהמספר הגדול של החיילים והגיפים שעמדו מול הבית. היו יותר משישים חיילים ובערך שבעה גיפים. ראיתי יותר מעשרים נקודות אדומות של הלייזרים של רובי החיילים על גופי. הם הורו לי ולגברים האחרים שיצאו מן הבניין להוריד את הבגדים. לאחר מכן, הם הובילו אותנו לבית השכן, אנואר אלקסס, שנמצא ממערב לבניין שלנו. נשארתי שם בערך שעה אשר במהלכה שעתי מדי פעם ירי. כל הדיירים של הבניין שלי היו כלואים בחדר אחד של הבית וחייל שמר עלינו. כעבור שעה חייל קרא לי והוביל אותי החוצה.

שם, בכניסה לבית אלקסס, ראיתי את עמיד חמאס ועומר ג'אבר. עמיד אמר לי: "בוא אתנו". כנראה שהחיילים הדריכו את עמיד ועומר לגבי מה שאנחנו צריכים לעשות. כששאלתי את עמיד לאן הולכים, הוא אמר לי שאנחנו הולכים להביא גופה של הרוג שהחיילים ירו בו. הגענו לגינת הבניין שבו מתגוררת משפחת חמאד וראינו שם, במרחק של ארבעה או חמישה מטרים מדלת הבית, גופה מוטלת על האדמה. הראש היה פתוח והמוח מחוץ לו על האדמה. המראה היה זוועתי ואפילו פחדתי להניח את הגופה על האלונקה ולכן החזקתי את האלונקה מצד הרגליים."

מר עבד אל-רחמן אל-חות

13. מר עבד אל-רחמן אל-חות הינו תושב שכס, בן 20, הלומד באוניברסיטת אל-נג'אח. הוא מתגורר בבית הוריו יחד עם שלושת אחיו הצעירים ממנו.

14. בלילה של יום שלישי, 6.7.2004, המשיבים ו/או מי מטעמם עשו שימוש גם במר אל-חות כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה במסגרת פעילותם הצבאית בשכס. מר אל-חות אולץ תחת איומים מצד חיילים לבדוק בתים, ולבחון אם ישנם פצועים ו/או הרוגים, הכל בעיצומה ובהקשרה של פעילות צבאית אינטנסיבית של המשיבים ו/או מי מטעמם. מר אל-חות מציין בעדותו, בין השאר, כי:

"בלילה של יום שלישי, 6.7.04, בסביבות השעה 24:30, התעוררתי מרעש של פיצוץ קרוב מאד לבית שלנו. שמעתי חייל אומר בעברית: "אנחנו יודעים שאתם בתוך הבניין. תסגירו את עצמכם". אחר כך, שמעתי ירי אינטנסיבי ואז עוד פיצוץ. קמתי והלכתי לסלון כי פחדתי שהחיילים יירו ואפגע. בסלון ישבו אבא שלי ושלושת האחים שלי. הירי נמשך וראיתי ניצוץ אדום יוצא מהכדורים שחדרו לתוך הבית. שמעתי את החלונות מתנפצים בחדר השינה ואת הכדורים פוגעים בקירות החיצוניים והפנימיים של הבית. שמעתי גם מים פורצים מן הצינורות שהתפוצצו מהירי. השתחננו כולנו על הרצפה בפינת הסלון, ושכבנו אחד על השני.

...

החייל דחף אותי לתוך הבית. הוא הושיב אותי על כסא וישב מולי. הוא נתן לי סטירה ואמר לי: "מה דעתך שלא אכה אותך?". אמרתי "בסדר". הוא שאל: "למה ירית עלינו?". אמרתי: "אני לא יריתי עליכם". הוא שאל אותי אם ראיתי את מי שירה ואמרתי שלא. הוא דרש את השם המלא שלי ואחר כך הוביל אותי לחצר של בית השכנים. בחצר היו שבעה גברים שגרים בבניין שלנו. אחר כך, ראיתי את החיילים מובילים את הנשים, ביניהן אישתו של ד"ר ח'אלד סלאח, שבכתה והתחננה בפני החיילים לעזור לבעלה. שמעתי אותה אומרת לחיילים שבעלה נפצע ומבקשת מהם להציל אותו. אף חייל לא התייחס אליה. כשהתעקשה שצריך להציל את בעלה ואת בנה, הם כיוונו אליה את הנשק ואחד החיילים אמר לה: "חלאס, תשתקיי". ברגע זה, בתו של ד"ר סלאח, שהייתה עם אימא שלה, אמרה לו: "בבקשה, אל תירה".

אחר כך, אחד החיילים קשר לי את הידיים והוביל אותי שוב לבית של השכן, אל-קסאס. נשארתי בתוך הבית בערך חמש דקות ואז חזר אחד החיילים, הוציא אותי החוצה והוריד לי את האזיקים. אחי, בראא, ואחד מדיירי הבניין, עומר, בן 19, עמדו בפתח של הבניין שלנו יחד עם החיילים. אחד החיילים אמר לנו: "תלכו, אם יש הרוגים תביאו אותם ואם יש פצועים תביאו גם אותם". פחדתי מאד וחשבתי שהם צריכים להביא אותם בעצמם. היו שם הרבה חיילים וכולם היו חמושים. אמרתי לחייל שאני מפחד ללכת, והחייל אמר לי שהוא יקרא לחייל אחר. החייל קרא לחייל אחר ואמר לו משהו בעברית. הרגשתי שהחייל הזה מתכוון להכות אותי. הלכתי לכיוון הבניין שלנו. במרחק של שני ראיתי חייל אחר מסתתר מאחורי גיפ. החייל הזה אמר לשלושתנו שיש הרוגים בבניין ודרש מאתנו להביא אותם.

ראיתי גופה על הארץ, ליד החייל. היא היתה מכוסה בשמיכה. אמרתי לו שאני מפחד שאחד החיילים יירה בי. החייל אמר לי: "יש שתי אפשרויות: אפשרות אחת היא שתרוץ ואז אולי תיפגע ואולי לא, והאפשרות השניה היא שתישאר כאן ואז אני אירה בך". כשמעתי

החייל, הבנתי שהם חושדים שיש מישהו בתוך הבניין שעלול לירות. ראיתי את האור האדום (הלייזר) שיוצא מהנשק של החייל מכוון לחזה שלי והרגשתי שאני הולך למות. החייל אמר לנו: "תכנסו לבניין".

נכנסנו לבניין ואז אחי בראא הציע שנכנס לדירה של ד"ר ח'אלד סלאח. הוא אמר שהוציאו משם כבר את הגופה של הבן, אבל הגופה של ד"ר ח'אלד עדיין שם. ד"ר ח'אלד היה מוטל על הרצפה וראיתי שני פתחי כניסה של כדורים בחזה שלו. הורדנו אותו והחיילים הורו לנו לשים את הגופה ליד גופתו של מוחמד. אחר כך, החיילים הורו לנו לרדת לקומות התחתונות של הבניין. בגינה מצאנו גופה מוטלת על האדמה ולידה אקדח. הגופה הייתה כבדה ולא יכולנו להרים אותה. לכן, לקחנו שמלה שהייתה תלויה על חבל הכביסה והנחנו עליה את הגופה כדי לסחוב אותה. חייל שהיה באחת הדירות של הבניין הסמוך דיבר אלינו באנגלית. הוא הורה לבראא ועומר לקחת את ההרוג ופקד עלי להישאר שם לבדי. עשינו מה שאמר.

החייל שאל אותי: "מה יש לידך?" ואמרתי שיש אקדח ומטול אר. פי. ג'י. החייל דרש ממני לזרוק אותם מעבר לגדר, שמפרידה בין הבניין שלנו לבניין שבו הוא היה. אחר-כך החייל אמר לי: "תסתכל מסביב. יש שם פצועים?" הסתכלתי וראיתי רגליים והרגשתי שזה אדם חי. ראיתי גם את הראש של הפצוע. הוא הסתכל עלי. החייל לא היה יכול לראות אותו בגלל ששכב צמוד לגדר. אמרתי לחייל "אין פה כלום". החייל אמר בעברית: "כדאי לך לחפש טוב מאוד". הפצוע סימן לי ביד להתקרב אליו ואמר לי "הם יודעים שאני נמצא פה. אם תכחיש שאני פה הם יהרגו אותי ואותך. אם תגיד להם שאני פה אולי יהרגו אותי ואולי לא ואתה תינצלי". שאלתי: "וזה מה שאתה רוצה?" הוא אמר שכן.

אמרתי לחייל באנגלית שיש שם פצוע שנפגע ברגליים. החייל שאל אותי איפה הנשק של הפצוע. הסתכלתי על הפצוע והוא הצביע על הנשק שלו. הנשק היה במרחק של שישה מטרים מהפצוע. הצבעתי על הנשק והחייל אמר לי: "תראה לי שהוא פצוע". אמרתי לחייל שאני לא יכול להרים אותו לבדי. הפצוע כבר אמר לי שהוא נפצע ברגליים וראיתי שהמכנסיים שלו מוכתמים בדם. החייל אמר לי בערבית: "לך תרים אותו, אחרת ארסס אותך". התקרבותי לפצוע ואמרתי לו שרוצים שארים אותו. הפצוע אמר לי לעשות מה שהם דורשים ממני. החזקתי אותו מתחת לזרועות שלו, הרמתי אותו והולכתי אותו למרחק של שלושה מטרים בערך, עד שראיתי את החייל שדיבר אתי. הנחתי שם את הפצוע על הארץ. שמעתי את הפצוע אומר: "אין אלוהים מבלעדי אלה" ואז הוא אמר לי: "תברח". שאלתי אותו: "מה אתה אומר? והוא אמר שוב: "תברח!". ראיתי את האור האדום של הנשק של החייל מכוון לעבר גופו של הפצוע. הסתכלתי מיד לעבר החייל, שאמר לי באנגלית: "תברח מהר". רצתי מהר לכיוון בית משפחת אל-קסאס. אחרי שהתרחקתי כמה מטרים שמעתי צרור יריות. הרעש של הירי היה חזק מאוד ולא הסתובבתי, אבל היה ברור לי שהרגו אותנו.

רצ"ב עדותו של מר עבד אל-רחמן אל-חות כנספח לבקשה שסימנו ע/ 63.

מר עמיד חאמד

15. מר עמיד חאמד מתגורר בשכם, בבעלותו משתלה שמשמשת אותו כמקור פרנסה. הוא בן 26. בלילה של 6.7.2004 גם הוא אולץ לעסוק במטלות צבאיות כגון חיפוש אחר פצועים והרוגים, ולמעשה שימש בכפיית המשיבים כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה. מר חאמד מתאר בעדותו, בין השאר, את הסכנה והאילוץ שהיו מנת חלקו בעת השימוש בו כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה:

"אני ומשפחתי מתגוררים בקומת הקרקע של בניין ג'אבר. בליל יום שלישי, 6.7.04, סמוך לשעה 24.00, ניגשתי אל מיטתי כדי לשכב לישון. הכל היה רגוע, שקט ורגיל. בסמוך לשעה 24.15, שמעתי קול של פיצוץ אדיר מחוץ לביתנו. מעוצמת הקול התעוררתי משנתי. נכנסתי, יחד עם ששת בני משפחתי, אל המקלחת. התרגלנו לעשות כך מאז שפרצה האינתיפאדה. בכל פעם שאנו שומעים קולות של ירי, אנו מתקבצים במקלחת שהיא מקום בטוח מכיוון שהיא מוסתרת. המשכנו לשמוע את הקולות של ירי הכדורים והפגזים אשר נורו לכיוון הבניין שבו אנו מתגוררים. התאורה הייתה כבויה. לרגע פסק הירי לכיוון הבניין ושמעתי קול בחוץ הקורא: "צאו החוצה... תסגירו את הנשק שלכם... רוצים למות?... אז תמותו!" כעבור כמה דקות החלו החיילים לירות שוב אש ישירה מכל הכיוונים לעבר הבניין.

...

כאשר הגעתי אל הכביש שמתי לב כי קרני הלייזר האדומות של נשקי החיילים מכוונות לכיוון ראשי והחזה שלי. הם ערכו בי חיפוש גופני מדוקדק ואילצו אותי להתפשט כליל, לרבות הבגדים התחתונים. החיפוש נעשה ממרחק של כעשרה מטרים, ע"י חייל שצעק אלי את הוראותיו באמצעות רמקול. בתום החיפוש החיילים הורו לי לצעוד בכיוון החלק התחתון של הבניין, ושם שמעתי את קול זהה לזה של החייל שאמר קודם לכן: "אם ברצונכם למות... אז תמותו". החייל שדיבר כעת היה רעול פנים. הוא ניגש אלי ואמר לי: "בראבו... אני רואה שאתה יודע לירות... אתה יודע לכוון!" אני נעמדתי ליד הקיר, עירום לחלוטין. אמרתי לחייל שהסתתרתי מהירי, ביחד עם בני משפחתי, בתוך המקלחת. הוא שאל אותי מה שמי ובן כמה אני, ולאחר מכן, הורה לי חייל אחר ללבוש את בגדיי. הוא הוביל אותי אל החצר שמול ביתה של משפחת אלקסס. שם, בחצר, ראיתי את שכנתי אום עומר, רעייתו של דר' ח'אלד, כשהיא בוכה, ולידה בתה דיאנה. היו שם אנשים נוספים, גברים ונשים. כעבור כמה דקות הגיע אחד החיילים וקרא בשמי. עניתי לו, והוא לקח אותי אל בית משפחת אלקסס, שם היה קצין של השב"כ. מאוחר יותר למדתי מאחי חסן ששמו של הקצין הזה יניב ושהוא, חסן, כבר נחקר על-ידו בעבר כאשר היה עצור.

...

שהינו בתוך הבית כשעה וחצי, ולאחר מכן, הגיע קצין שהבנו כי הוא בכיר לפי הדרגות שעל כתפו ולפי כך שהחיילים הקיפו אותו ושוחחו עמו. הקצין נעמד מולנו, והורה לחיילים המלווים אותו להביא אותי ואת בראא אלחות, בנם של שכנים. החיילים הובילו אותנו עד המדרגות של העירייה, המוליכות גם אל חצר הבית שלי. באותם רגעים ראיתי שני אנשים הנושאים גופה באמצעות אלונקה, וצועדים מהכיוון של גינת הבית. כאשר התקרבו הבחנתי בהרוג הנישא על האלונקה כשהוא עטוף בכותנת הלילה של אמי. באותו רגע הורה לי אחד החיילים לעזור לאנשים הנושאים את האלונקה. כאשר ראיתי את האדם הנישא על האלונקה, כשהדם ניתז מעיניו, פיו ואוזניו, לא יכולת לעכל את המראה, ונכנסתי להיסטריה, והתחלתי לצעוק "אללה אכבר". שמעתי קולות של דריכת כלי הנשק של ארבעה חיילים אשר היו במקום ואשר כיוונו את נשקם אלינו. שתקתי מחשש שהחיילים יירו בי. עזרתי לצעירים אשר נשאו את הגופה. אלה היו השכנים שלי, עומר חאזם ג'אבר ועבוד יוסרי אלחות. הנחנו את הגופה על האדמה מול ביתו של אנוואר אלקסס, ליד החיילים שעמדו שם. החיילים הובילו את עומר ועבוד לתוך הבית של אנוואר אלקסס. נשארתי במקומי ליד הגופה. קצין השב"כ המכונה יניב, ניגש אלי והחל להרגיע אותי ולטפוח על שכמי. ביקשתי ממנו לשתות מים, והוא הביא לי בקבוק מים. שתיתי ושטפתי את פני כדי להירגע.

כעבור כמה דקות הורה הקצין יניב לחיילים להביא את עומר ועבוד, ואז הורה לשלושתנו להביא את הגופה השנייה הנמצאת בחצר הבית שלנו. הוא אמר שהחיילים ממתנים לנו שם. באותם רגעים שמעתי קול של פיצוץ או ירי חזק, ויחד עם חבריי נעמדנו במקומנו כעשר דקות. החיילים הביאו לנו את האלונקה של האמבולנס הפלסטיני שהיה במקום. נשאנו את האלונקה ופנינו לכיוון חצר הבית מהכיוון המערבי.

החיילים השגיוחו עלינו תוך שהם מכוונים אלינו את נשקם. בסופו של דבר מצאנו את הגופה. הגופה הייתה קרועה, והמוח היה מחוץ לגולגולת. יחד עם עמיתיי הרמנו את הגופה והנחנו אותה על האלונקה. בעת הרמת הגופה, ניתז חלק מהמוח של הגופה על רגלי הימנית. סילקתי אותו מעל רגלי, ואספתי את חלקי המוח והנחתי אותם על האלונקה. שני הצעירים האחרים היו מפוחדים ומבוהלים. הנחנו את הגופה השנייה ליד הגופה הראשונה ליד בית אלקסאס. באותם רגעים השעה הייתה בין 07.30 ל-08.30. נותרתי לעמוד ליד הגופות במשך שעה בערך. במהלך פרק זמן זה, הגיעו כוחות הצבא ובידיהם תמונות וניירת. הם בחנו את הגופות לשם ההשוואה. כעבור שעה בערך התקרב אלי יניב, קצין השב"כ, וביקש ממני לערוך חיפוש על הגופות של האנשים הללו, שמעולם לא ראיתי אותם כלל."

רצ"ב עדותו של מר עמיד חאמד כנספח לבקשה שסימנו ע/ 64.

רצ"ב תצהיר מר נמרוד אמזלק מארגון בצלם כנספח לבקשה שסימנו ע/ 65.

16. הנה כי כן, המשיבים ו/או מי מטעמם הפרו את צו בית המשפט הנכבד האוסר עליהם לעשות שימוש במי מהאוכלוסייה האזרחית הפלסטינית כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה באופן עקבי, משמעותי, ושיטתי. הפרה זו היתה ממילא כרוכה בפגיעה בזכויות יסוד בסיסיות של אזרחים מקרב האוכלוסייה המוגנת על פי אמנת ג'נבה הרביעית. הפרת המשיבים ו/או מי מטעמם לצו בית המשפט הנכבד העמידה את מי שנעשה בו שימוש כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה, בסכנת חיים. לעיתים היו אנשים שנפצעו פציעות רציניות כתוצאה מהשימוש האמור בהם בהלך הפעילות הצבאית של המשיבים ו/או מי מטעמם. כבודם של אנשים אלה הושפל, ולמעשה הם נתפסו ככלי, ולא כתכלית בפני עצמה, למען השגת המטרה הצבאית של המשיבים ו/או מי מטעמו.

17. הטבלה שלהלן מראה את המקרים שהעותרים הצליחו להגיע אליהם, ואשר מהווים הפרה מצד המשיבים לצווי בית המשפט הנכבד מיום 18.8.2002 ומיום 21.1.2003. טבלה זו מראה בבירור כי קיימת מגמה אחידה והיא שבמהלך הפעילות הצבאית של המשיבים ו/או מי מטעמם הם ממשיכים לעשות שימוש באזרחים כ"מגנים אנושיים" ו/או כבני ערובה, על אף קיומו של צו מאת בית המשפט הנכבד האוסר זאת:

טבלה – הפרת המשיבים לצוי בית המשפט האוסרים שימוש באזרחים כ"מגנים אנושיים" ו/או כבני ערובה

שם	מקום	תאריך	אסמכתה
1. סמיר מוחמד חמידאן	דיר אל-בלח	22.8.2002	ע/ 21 - עמ' 4
2. חוסאם סלים סובוח	מחנה הפליטים אלפארעה	2.9.2002	ע/ 21 - עמ' 6
3. תאופיק זאקי סאלח	מחנה הפליטים אלפארעה	2.9.2002	ע/ 21 - עמ' 6
4. מחמוד נארמי אבו	אלעקבה	2.9.2002	ע/ 21 - עמ' 7

			ערה	
ע/ 21 - עמי 8	2.9.2002	קוד	שאפע מחמוד ג'אנס	.5
ע/ 21 - עמי 9-10	9.11.2002	גיין	ח'אלד אברהים קמיל	.6
ע/ 24	24.11.2002	טובאס	זייד עבד אל-רחמן זייד	.7
ע/ 25	25.11.2002	שכס	עבד אלנאסר דראר'מה	.8
ע/ 26	26.11.2002	אלבירה	פאדי עשאייר	.9
ע/ 27	12.12.2002	יתמא	נבהאן נג'אר	.10
ע/ 36	21.1.2003	שכס	סאמר אל- שריף	.11
ע/ 44	6.3.2003	עווארתא	עולא עוואד	.12
ע/ 45	22.2.2003	שכס	אמיל דרוזה	.13
ע/ 46	1.1.2003	תעאמרה	סאמי אל- קרנה	.14
ע/ 48	8.5.2003	מחסום תפוח	נהג אוטובוס	.15
ע/ 50	15.4.2004	בידו	הרב אריק אשרמן	.16
ע/ 51	4.12.2003	שכס	מאג'ד אבו ערב	.17
ע/ 53	12.1.2004	מחנה הפליטים טול כרם	אחמד עסאף	.18
ע/ 54	12.1.2004	מחנה הפליטים טול כרם	אחמד ר'אנס	.19
ע/ 57	30.1.2004	מחנה הפליטים עאידה	מוחמד פרארג'ה	.20
ע/ 58	18.4.2004	בידו	מוחמד בדואן	.21
ע/ 59	19.5.2004	שכס	מנסור דבאבסה	.22
ע/ 60	27.6.2004	אל-יאמון	מאהר חוש'יה	.23
ע/ 61	6.7.2004	שכס	עומר ג'אבר	.24
ע/ 62	6.7.2004	שכס	ראמי ג'אבר	.25
ע/ 63	6.7.2004	שכס	עבד אל- רחמן אל- חות	.26

תכלית הפקודה לביזיון בית המשפט

18. סעיף 6(1) לפקודת בזיון בית משפט קובע כי :

”6. המסרב לציית לצווי בית המשפט (1) בית המשפט העליון, בית משפט מיוחד שנתכונן עפ”י סעיף 55 של דבר המלך במועצה על ארץ-ישראל, 1922, בית המשפט המחוזי, בית המשפט לקרקעות ובית משפט השלום, תהא להם הסמכות לכוף אדם בקנס או במאסר לציית לכל צו שניתן על ידם והמצווה לעשות איזה מעשה או האוסר לעשות כל מעשה.”

19. בע”פ 5177/03 שמואל מור נ’ דנציגר – משק פרחים ”דן” (פסק דין מיום 4.4.2004, טרם פורסם) נדונה שאלת תכליתו של סעיף 6 לפקודת בזיון בית משפט. בית המשפט הנכבד קבע כי תכליתו של סעיף 6 הנ”ל איננה עונשית, אלא מטרתו היא להבטיח את מימושו וקיומו של צווי בתי המשפט, כלומר מדובר בהוראת חקיקה הצופה פני עתיד. עוד קבע בית המשפט הנכבד, בדעת הרוב לעניין זה כי בסמכותו של בית המשפט הנכבד להטיל סנקציה מיידית בשל הפרת צו בית משפט, ולא רק הטלת סנקציה על תנאי. בית המשפט הנכבד ציין בהקשר זה כי יש לאפשר את הטלת הקנס המיידית כדי לשמר את המשמעות והאפקטיביות של פקודת בזיון בית משפט, שאם לא כן יתרוקן אמצעי זה להבטחת קיומו של צווי בתי משפט מכל תוכן ממשי. כבוד הנשיא ברק קבע בעניין זה כי (פיסקה 4):

”לדעתי, האפשרות להטיל סנקציה של קנס שתוקפו מידי עולה בקנה אחד עם תכליתו (האזרחית) של סעיף 6 לפקודת בזיון בית- המשפט, הנוגעת לאכיפה יעילה של צווי בית-המשפט. יש לשמור על פקודת בזיון בית המשפט כמכשיר משפטי יעיל ומרתיע... אכן, סעיף 287 לחוק העונשין, התשל”ז-1977, כפי שתוקן לאחרונה, קובע כי הפרת הוראה של בית משפט, ככזו, הינה עבירה פלילית. אולם אין די במכשיר הפלילי. העובדה כי מפר צו בית משפט ידע כי אין להטיל עליו סנקציה מיידית תפגע קשות בהיותו של כלי הביזיון מרתיע, ותפגע באפקטיביות האכיפתית שלו. היא יכולה לעודד זלזול בצווי בית-המשפט. חשש זה אינו חשש ערטילאי או חדש למרבה הצער... על רקע זה אין להבין את הליכי הביזיון האזרחי כמי שנוגעים רק לצדדים המתדיינים, אלא כי גם לחברה כולה יש אינטרס מהותי ביותר בכיבוד הוראותיו... על כן, הטלת קנס על אתר יכולה לשכנע את מפר הוראות בית-המשפט כי המשך אי הציות להוראה השיפוטית אינה כדאית.”

20. השופטת חיות הוסיפה לעניין זה כי (פיסקה 1):

”...ניתן בהחלט להעלות על הדעת מקרים שבהם הפרת הצו בעבר הייתה כה קשה ובוטה עד כי ניסיון העבר מצדיק נקיטת אמצעים מידיים נגד המפר, על מנת להמריצו באופן יעיל שלא להמשיך בהפרת הצו.”

21. המשיבים ו/או מי מטעמם הפרו חזור והפר את צווי בית המשפט הנכבד המונעים מהם לעשות שימוש באזרחים כ”מגנים אנושיים” ו/או כבני ערובה במהלך פעילותם הצבאית. תחילה הם הפרו את צו בית המשפט הנכבד מיום 18.8.2002, ולאחר מכן גם את צו בית המשפט הנכבד מיום 21.1.2003.

22. הפרות המשיבים ו/או מי מטעמם לצווי בית המשפט הנכבד היו ממשיות, עקביות, ושיטתיות. כפועל יוצא מכך, השימוש באזרחים פלסטינים במהלך הפעילות הצבאית של המשיבים ו/או מי מטעמם היה נדבך מרכזי בצורת הפעילות שלהם. יתר על כן, תוצאת הפרת הצווים האמורים של בית המשפט הנכבד היתה קשה ביותר בסכנה באופן ממשי אזרחים הנהנים מזכויות יסוד כאוכלוסיה מוגנת על פי אמנת ג'נבה הרביעית.

23. לפיכך, בית המשפט הנכבד מתבקש לעשות שימוש בסמכותו על פי סעיף 6 לפקודת בזיון בית משפט, לרבות על ידי הטלת קנס משמעותי על המשיבים כדי להבטיח כי הם יקיימו את צו בית המשפט הנכבד, וימנעו מלעשות שימוש באזרחים פלסטינים כ"מגנים אנושיים" ו/או כבני ערובה במהלך פעילותם הצבאית. שאם לא כן, עיקרון שלטון החוק המכפיף את כלל האזרחים והמוסדות בחברה נתונה לכללים משפטיים אחידים יתרוקן מכל תוכן, על כל ההשלכות החברתיות השליליות הכרוכות בכך.

24. בנוסף, במידה ובית המשפט הנכבד לא יעשה שימוש בסמכות לפי סעיף 6 לפקודת בזיון בית משפט, המשיבים ימשיכו למעשה לא רק בהפרת צו בית המשפט הנכבד, אלא בהפרת המשפט הבינלאומי גם, לרבות ביצוע הפרות בוטות לאמנת ג'נבה הרביעית, תוך גרימת נזק ממשי ואף בלתי הפיך לאזרחים מוגנים על פי אותה אמנה.

25. מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה זו.

מרואן דלאל, עו"ד
ב"כ העותרים

היום, 16 באוגוסט 2004